

ganizacije. Da si že dlje časa neozdravljivo bolan, se je vestno udeleževal vsakega zborovanja učiteljskega društva, kjer je iskal tešila in razvedrila. Še meseca avgusta tekoč. l. se je podal v daljni Maribor praznovati 25letnico svojega učiteljevanja, da bi še enkrat videl svoje bivše sošolce od obličja do obličja ter vsakemu stisnil roko v slovo. Vvesti si je bil, da tamkaj dogovorjene 30 letnice ne bo več učeal. Pokojnik je slovel svojedobno kot izboren pevec. Kjer je služboval, zbiral je odraslo mladino okolo sebe, snoval pevske zборе ter v gojitvi narodnega in umetnega petja tudi dosegel odlične uspehe. V tem pogledu ni nikdar štedil svojih moči. Morda je tudi to nekoliko pripomoglo, da je tako rano legel v hladni grob. Lahka mu bodi zemljica domača!

Učiteljstvu in učiteljskim društvom v preudarek.

(Po shodu zaupnikov narodno-napredne stranke.)

(Dalje in konec.)

Že davno se je pretresalo to vprašanje že od strani strokovnjakov, pri deželnem odboru in deželni zbornici. Govorili in pisali so za ustanovitev takega zavoda tudi na Gorenjskem. To je čisto prav, a Dolenjcem se ga ne sme vzeti, Notranjcem pa ničesar dati, ki so najpotrebnejši pouka in napredka zaradi bede in slabega zemljišča. Učitelji, ki prihajajo na Grm v kmetijski kurz, so opazili to potrebo že davno. Po navadi pride iz vsakega okraja po eden. Mnogo vidijo in slišijo tukaj praktiškega in teoretiškega, a vsakdo je prepričan, ta ni izvedljivo povsod. Trtoreja, vinarstvo in kletarstvo ni za Gorenjca, niti za večji del Notranjcev ne. Obče je koristna za vse samo sadjereja, o drugem se v učit. kurzu ne sliši ničesar. O živinoreji, umnem obdelovanju zemlje, čebelarstvu pa tudi o mlekarstvu, umnem gospodarstvu, knjigovodstvu i. t. d. ni mogoče v kurzu podučevati zaradi prepičlega časa. Ugibalo se je že, da bi se razdelil pouk po krajevnih razmerah: za Vipavce in Dolenjce vinoreja in sadjarstvo, za druge pa sadjarstvo, živinoreja, čebelarstvo i. t. d. po razmerju časa. Mnogim učiteljem se je zdel ta predlog jako umesten, a zgoraj je odločila glavna oseba s trditvijo: „Učitelj mora biti sposoben v vsaki stroki. Učitelji se selijo vedno. Kdor pride v vinorodne kraje, mora biti vešč v vinarstvu.“ To je odločilo; glava je povedala glavno misel kot nedotakljivo, edino pravo in nespremenljivo. Je že tako pri nas v naši ljubi Avstriji, da imajo usodo, smer, srečo in odločitev v vseh rečeh navadno le taki ljudje, ki o vsej stvari ne razumejo ničesar. Kdo bo neki gledal tako natanko! To je pač vse eno, samo da se pravo pogodi. In taki strokovnjaki gotovo pogodijo povsod pravo, zato pa gre pri nas vse tako rakovo pot. Razume se, da imajo taki tudi usodo šolstva v rokah, a da bi ti vprašali učitelje kot strokovnjake o šolstvu za mnenje — tega Bog ne daj! Ravno tako je bila želja učiteljstva glede kurza na Grmu pokopana za večno. Vsi se morajo učiti trtoreje, vinarstva in kletarstva, čeprav ne vidijo v svojem šolskem okraju nikdar trte; še manj grozdja. Bog čuvaj, da bi se ta predmet zamenil s prepotrebnim poukom iz živinoreje in mlekarstva, ki sta danes glavna vira dohodkov našega kmeta. Ali naj ostane res vedno tako? Učiteljstvo mora zopet postaviti to važno vprašanje na dnevni red. Vsa učiteljska društva prosimo, da vzamejo v pretres to vprašanje pri prihodnem društvenem zborovanju. Učiteljski kurz naj se loči v bodoče na vinorodne in sadorodne-živinorejne kraje. Izid sklepa naj se pošlje na deželni šolski svet v daljno razpravo in rešitev. Sedaj prihaja premalo učiteljev v kurz. Letos jih je bilo dvanajst, to se nam zdi premalo za vso deželo. Ali je mogoče,

da bi prišli kedaj vsi na vrsto? Sedaj se jemljejo v kurz le samo takšni učitelji, ki imajo doma šolske vrtove; kdor tega nima, ne pride nikdar v tak tečaj. Ali so res samo šolski vrtovi vir pouka iz kmetijstva? Učitelj mora biti zlasti na kmetih mož na svojem mestu, ako hoče dobiti ugled in spoštovanje pri kmetih. Šolski vrtovi so potrebni in tudi koristni zaradi odgoje šolske mladine, a ti dajejo učiteljem premnogo dela in truda, večkrat tudi veliko nevhvaležnosti, zamere in obrekovanja. Ako je šolski vrt majhen, ni vreden imena šolskega vrta. Ta mora imeti drevesa matičenjake za zgled obdelovanja, rezanja, raznovrstnosti sadja in hranitev tega. Na majhnem šolskem vrtu se ne da pokazati vsega zaradi premajhnega prostora. Ako je šolski vrt velik, se ga da lepo urediti, obdelati, nasaditi in obsejati — ali to stane mnogo denarja. Lepota in čednost na šolskem vrtu sta potrebna zaradi zgleda in izpodbude, a to stane veliko, ker plevel sili vedno na površje; okopavati, čistiti, prilivati in obrezavati je treba tudi neprestano, a tudi to stane časa in truda. Kdo pa naj izvršuje vsa ta dela, kdo naj trpi stroške? To pripada navadno šolskemu voditelju, on je vrtnar, šolski vodja, učitelj in še s premnogimi drugimi posli obdan in uprežen mož s premnogimi skrbmi. Ako je šolski vrt velik, bi moral biti v njem neprestano nastavljen vrtnar, če bi ga hotel urediti in imeti v lepem redu. Veliki, lepi in zgledni šolski vrtovi so drag šport, ki ga navadni učitelj s svojo borno plačo ne more zmagovati. Občine, oziroma krajni šolski sveti ne dajejo radi podpore za obdelovanje šolskega vrta, ker prepuščajo učitelju užitek, zaradi česar mora ta skrbeti sam za vse. Ako ni vse v redu, ubogi učitelj! Vlečejo ga po zobeh, da mu kmalu mine veselje do vrta in vrtnarstva. Danes so delavci tako dragi, da se nikdar ne izplača s temi obdelovati šolskih vrtov. Učitelj z družino si navadno pomaga sam kakor ve in zna. Da ni vedno in povsod vse v redu, se samo razume; naši šolski vrtovi so v slabem stanju zaradi pomanjkanja delavnih moči, mizerije učiteljeve in pomanjkanja podpor. Ni sramotno delati, marveč častno in celo zdravo je za učitelja imeti po končani šoli nekaj ur opravka na vrtu. To tudi vsak rad dela, a vsega sam ne mora zmagovati. Treba je plačati delavca, če bi ga bilo mogoče vselej dobiti. Ko je na vrtu največ dela, ne dobiš nobenega za noben denar; delaj sam, ali pa se pusti vleči po zobeh! Užitek šolskega vrta s skrbmi, delom in stroški je navadno deficit. Naša slavna vlada daje podpore za šolske vrtove cele vojvodine Kranjske na leto — čujte in strmite! — celih 600 K. Kdor hoče dobiti delež od 50 K, mora vložiti kolkovano prošnjo, rešitev je navadno brezuspešna in ti si vrhu tega še ob krono! Na ta način se podpira šolstvo, napredek in učiteljstvo v borbi za kmetijstvo. Tista slavna vlada, ki ima za vojaštvo denarja dovolj, za učiteljstvo, napredek kmetijstva in kmeta ga nima. Ali naj tudi to ostane vedno tako? — Ako se ne bomo ganili sami, nam ne bodo usiljevali podpor. Naša sveta dolžnost je, da odločno zahtevamo podpore za vzdrževanje vseh šolskih vrtov.

Učiteljska društva naj vzamejo v pretres tudi to vprašanje: prošnje za take podpore za vsak šolski vrt brez izjeme naj se vlagajo vsako leto, dokler ne bodo rešene ugodno. Obenem naj se zahteva, da se odpošlje več učiteljev v tečaj za nadaljno izobrazbo s primerno podporo, da bo mogoče tem izhajati.

Nam učiteljem je temeljita strokovna izobrazba iz kmetijstva neobhodno potrebna. Mi smo med narodom; imamo srce in dobro voljo pomagati narodu do boljše blaginje, a če hočemo pomagati, moramo biti sami v posameznih strokah dobro podkovani. S polovičarstvom, ugibanjem in negotovostjo se samo osmešimo; bolje nič kakor bi s takim postopanjem jemali ugled sebi in stanu. Mi smatramo nadaljno izobraževanje iz raznih

strok kmetijstva za nekaj nujno potrebnega. Vsak učitelj bi moral že nastopiti kot novinec dobro podkovan iz teh predmetov. Na učiteljskih se mora poučevati v bodoče kmetijstvo bolj obširno, natančno in zgledno. Učenci naj vidijo to, kar se teoretiško uče: to ostane, sama teorija pa izpuhti. Za vse to se mora pa imeti učiteljev veščakov, ne pa polovičarjev, samo teoretikov — če ne že površnežev in nesposobnežev, kakršne je imelo več izmed nas. Tudi v tem oziru so naredili od merodajne strani korake že na ministrstvo — a razume se, da je bila ta lepa, prepotrebna in izvrstna misel odločno odbita.

Na ta način ne moremo napredovati, če bi tudi hoteli, dokler imajo odločilno besedo ljudje, ki ne poslušajo nobenega dobrega in pametnega sveta. Dokler bodo gospodarili starokopitneži in nevedneži, je o pravem napredku iz kmetijstva nemogoče govoriti. Upamo, da se bo tem ljudem izpodbil stolček po občni volilni pravici. Ako ne bodo ljudski zastopniki sami sebi hoteli dobro, potem jim tudi mi ne moremo pomagati. Mi moramo odločno zahtevati, naj bodo učitelji kmetijstva na učiteljskih pravi strokovnjaki; kmetijstvo naj se poučuje obširneje in temeljiteje, ker to zahteva tek časa. Učitelj veščak iz tega predmeta bi bil prava dobrota za našega kmeta. Sedaj, ko smo uvrščeni po štatusu, ni med nami več te neprestane, večne selitve. Vsak nese s seboj svojo stalno plačo, kamor gre — prebere si malo ali celo nič. To je za nas in kmetijske razmere jako dobro. Učitelj se udomači v svojem šolskem okrožju; spozna vse razmere in jih lahko uvaža. Vsak kraj ima svoje lastne razmere in podnebje, po teh se mora učitelj ravnati. Ako je strokovnjak, lahko svetuje, dela in napravi mnogo dobrega. Zato bi bilo prekoristno tudi za nas in našo nadaljno izobrazbo, da bi bila v vsakem delu naše dežele po ena strokovna šola, kamor bi lahko o priliki zahajali, ogledovali napredek, poslušali predavanja in s tem popolnovali svoje izkušnje sebi in našemu kmetijstvu v prid. Isto kakor pri nas bi se moralo zgoditi tudi za druge dežele, kjer bivamo Slovenci. Tudi Spodnje Štajersko, Goriško in Istra bi morale imeti svoje strokovne šole, ločene po narodnosti. Učiteljstvo naj to misel dobro pretresa v bodočih učiteljskih skupinah. Sklepi in nasveti naj se odpošljejo naši „Zavezi“ za nadaljno uvaževanje.

Ako se mi lotimo takoj tega dela, vendar ta zadeva, če bi tudi šlo prav srečno, ne bo rešena tako hitro. Pri nas se rešujejo vse zadeve v politiki, gospodarstvu in socialnih zadevah jako počasi. Ako se pomisli namreč, da je bila druga železniška zveza s Trstom na dnevnem redu celih 50 let, je dovolj jasno povedano. Dobra in koristna misel se mora neprestano povdarjati — drugače se prav rada pozabi. Mi moramo le s silo kaj doseči; zgoraj nam vržejo drobtino, samo da mirujemo. Za dobro stvar moramo biti torej jako agilni. Naš kmet je podlaga in temelj državni blaginji, nanj se mora naša država tudi ozirati, če hoče kmetu pomagati — pomagati mu pa drugače ne more kakor s temeljito strokovno izobrazbo, pri tem pride pa v poštev v prvi vrsti učiteljstvo in šola. Rekli smo že, da je do rešitve tega problema še dolga pot, kaj je nam storiti do časa rešitve? — Mi moramo najprej sami pokazati, da imamo res dobro voljo storiti kaj dobrega v tem oziru. Dobri sveti na papirju, prazne besede v družbi in razna posvetovanja o raznih prilikah brez dejanj so podobni megli. Bolje je malo govoriti, pa veliko delati. Tek časa zahteva od nas, da stopimo med narod s pozitivnim delom, da mu s tem pomagamo, ker le z delom nam je mogoče priboriti si ugled, spoštovanje in boljšo bodočnost. Naš kmet ima na videz mnogo osrečevalcev in prijateljev, ako pa mi te vrste ljudi dolgo in natančneje opazujemo, vidimo takoj, da ti niso njegovi pravi prijatelji, marveč se mu dobrikajo

z drugim namenom — da ga vodijo v političke boje za nadvlado, ga organizirajo za svoj žep, ga zlorabljajo in slepijo z vero, samo da jim je bolj pokoren in vdan. Mi ne potrebujemo takih prijateljev, pomagati moramo kmetu brez sebičnosti in koristolovstva. Kdor ima srce za narod, rad žrtvuje v priliki zanj kako urico in nekoliko truda, kdor pa tega nima — je kruhoborec in navaden tlačan.

Dokler ne bo rešeno označeno vprašanje zaradi strokovnih šol, ne smemo držati križem rok, marveč delati takoj v tem zmislu naprej. Imamo v vsakem okraju nekaj takih mož, ki so v eni ali drugi stroki veščaki — in ti so naši tovariši in učitelji. Namen učiteljskih društev je, da se učiteljstvo v prijateljskem krogu poteza za koristi svojih stanovskih zadev, izpolnjuje in izobražuje s predavanjem svoje okrožje znanosti, da napreduje v strokah, ki so s šolo in učiteljstvom v tesni zvezi. Gotovo je kmetijstvo z učiteljstvom in šolo v tesni zvezi. Ako naprosimo torej te veščake, da bi nam povedali svoje izkušnje, ki bi tudi nam jako koristile, gotovo nam ne bodo odrekli tega. Ne samo ti, marveč tudi drugi nam bi radovoljno pomagali, če jih prosimo in obvestimo o tem. G. Gombač se je izjavil, da radovoljno stori to, ako ga učiteljstvo povabi pravočasno, da si uredi čas, ker je vedno na potovanju. Dolenjcem bi morda ustregel, če ne že g. vodja, ki ima preobilno posla, vsaj g. Rohrman ali g. Lapajne.

Na ta način bi dobila učiteljska društva in zborovanja pravi značaj, živahnost in pomen. Ako se bomo začeli v tem oziru živahno gibati, nam gotovo pojdejo na roko tudi višji krogi. Naše prošnje in želje ne bodo glas vpijočega v puščavi, marveč ozirali se bodo nanje. To nam je lahko storiti; to prinese koristi nam in našemu narodu. Taka predavanja niso nova, marveč že uvedena v Krškem okraju. Ti vrli naši tovariši so nam vsem pokazali pot, ki je in mora biti prava. Posnemajmo jih pridno! Nobeno učiteljsko društvo naj nima zborovanja v prihodnosti širom naše domovine, da bi ne imelo poleg stanovskih zadev, pedagoških - didaktičkih, tudi agrarno-socialnih točk na dnevnem redu. Zanimive razprave naj se pošlje našemu stanovskemu listu „Učiteljskemu Tovarišu“, ki jih bo gotovo objavil tudi nam drugim v pretres, pouk in uporabo. Izobrazujmo se sami, potem šele stopimo na delo, ki bo rodilo obilnega blagoslova, če se ga poprimemo z vnetostjo!

Preden končamo to razpravo, preiti moramo zaradi natančnega pojasnila zopet na našo zamotano političko polje. Pojasnili smo v „Učiteljskemu Tovarišu“ v članku „Med dvema ognjema“, da moramo biti edini, ker sta nas sedaj začela kruto napadati obe naši bojujoči se stranki. Takrat smo izjavili, da bi morali prinesiti obe stranki kot uvodnik v svojih glasilih naš odgovor na neosnovan napad v „Slovenskem Narodu“. Tega ni storila liberalna, še manje pa klerikalna stranka. Resnice ne mara slišati ta ne ona. Mnogokrat je pisal „Slovenski Narod“, da se naj učiteljstvo pridno drži šole, političkega boja naj se izogiblje! Ko bo naš narod dovolj izobražen, bo že sam znal dobiti pravo političko smer. Boj s klerikalizmom bo že sam dobojeval brez nas. To je treba sedaj pibiti, ker je našlo le deset učiteljev milost v njegovih očeh, le-ti so bili namreč sotrudniki njegovi, vsi drugi so mu nepotrebni, lahko izhaja brez nas, a škodo trpeli bomo le mi sami, oni pa prav nič. Vse to moramo vzeti na znanje. Danes smo povedali svoje mnenje in željo, kako bomo delali za narod. Če bomo morali zaradi tega še škodo trpeti, govorili bomo o tem pri drugi priliki. To pa povemo odkrito, da nismo kot učitelji in odgojitelji molčali do sedaj klerikalizmu, zaprli smo mu usta tako, da se ne upa z nami v boj — ravno tako ne bomo molčali liberalizmu. Naše delo je

delo za ljudstvo. Iz ljubezni za narod hočemo brezobzirno govoriti vedno le golo resnico, ki se opira na gola dejstva. Do danes nas ni mogel obglaviti klerikalizem in upamo, da nas tudi v bodoče ne bo, ravno tako nas ne bo liberalizem. Mi smo učitelji, dolžnost naša je, govoriti vedno in povsod golo resnico. Če se zmotimo nehote radi popravimo, kar pa pride iz našega prepričanja, pri tem ostanemo, če nas ima potem kdo rad ali pa ne. Mi živimo v veliki bedi, a rajši poginemo, kakor bi šli iz tira prepričanja. Kolo časa se hitro suše. Kdor je danes mogočen, je lahko jutri neznatna oseba. Bliža se druga politična doba — doba splošne volilne pravice. Učiteljstvo v splošnosti ne bi prišlo niti v poštev, ali mi postanemo s svojo organizacijo, s svojim delom in z agitacijo lahko vevažen faktor. O bodočnosti ne moremo še danes govoriti, ta pride o priliki na vrsto. Naša sveta dolžnost je pa, da se pripravljamo. Delo za ljudstvo naj nas druži, krepi in enači! Kdor neumorno dela za narod, tega narod ne more zavreči, če ima tudi brezštevilo obrekovalcev. Učiteljstvo naj toraj zaupa v svojo lastno moč, v organizacijo in delo — vse naj se pa naslanja na ljubezen do človeštva!

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo je priredilo dne 5. grudna letošnji prvi društveni večer, ki je pri njem predaval tov. Karel Wider o temi „Moderna šola“. Predavanje je bilo zelo zanimivo ter je žel predavatelj za marljivo sestavljeno poročilo obče pohvalo in priznanje. Glavni namen tega poročila je bil, vzbujati zanimanje za „Šolski list“, ki naj bi nadomeščal nepraktične šolske knjige. In priznati moramo, da je predavatelj pri vseh prisotnih vzbudil veliko zanimanje za to idejo. Tovariš Wider bo o tej temi in posebej še o „Šolskem listu“ predaval pri enem prihodnjih „večerov“ ter bo na splošno željo svoje poročilo objavil v Učiteljskem Tovarišu. O enakej temi bo predaval pri enem prihodnjih večerov tudi tov. Črnagoj, ki nas je tudi to pot iznenadil s humorističnim predavanjem, vzetim iz barjanskega življenja. Po predavanju smo se še dlje časa prijateljski pogovarjali o stanovskih težnjah in izpopolnjevanju učiteljske organizacije. Prihodnji „večer“, ki bo meseca prosinca, bo gotovo zopet zanimiv, zato: Na svidenje!

„Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta“ in „Deželno Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“ zborujeta, kakor je bilo že naznanjeno, v četrtek, 27. t. m. ob 9. uri dopoldne v „Narodnem domu“ v Ljubljani. — K mnogobrojni udeležbi vabita — odbora.

Jubilejska Samopomoč. Dne 8. grudna 1906 je umrl društvenik tovariš Ivan Pečovnik, nadučitelj pri Št. Juriju ob Tabru. Udovi g. Ivani Pečovnikovi sem izplačal 424 K.

Tekom tega meseca razpošljem vsem članom položnice, da vplačajo za nadaljni slučaj smrti. Ker se pa bliža tudi plačati letnina za 1907, zato prosim, da vplačajo mesto 2, 4 K in 10 h za poštne stroške; meni prihranijo na ta način delo, sebi pa poštne stroške in društvu stroške za položnice. Do 1. svečana, upam, da bo vse zopet v redu. Zdaj šteje društvo 211 članov, a šesterež oglasenih za vstop.

Ig. 16. grudna 1906.

Franc Ks. Trošt,
t. e. predsednik.

Slovensko učiteljsko društvo za kočevski okraj je zborovalo dne 6. t. m. v Ribnici. Udeležba je bila kaj častna. Tovariš Clemente je obravnaval govedo po bioloških načelih v splošno zadovoljnost. Videlo se je, da se je temeljito pripravil za predavanje. Na to se je razvila živahna debata, v katero so posegli tov.: Gregorač, Primožič, Vrbič, Zupančič. Referat je bil odobren z opazko, da se imajo učenci opozarjati na usmiljenje do živali, o prvi pomoči pri nezgodah, osobito pri napenjanju. Omeniti je zakon o varstvu živali. Tov. Betriani

je poročal o „Zavezinem“ zborovanju. Predlagal je, da se zviša udnina, ker je tudi „Zaveza“ to storila. Sprejeto. Udnina bo z letom 1907 znašala 4 krone. Na Primožičev predlog se je sklenilo, da se udnina in „Učit. Tovariš“ (12 K) plačuje v mesečnih obrokih à 1 K potom hranilnice in posojilnice „Učit. konvikta“. Vrbičev predlog, naj bi deželno učiteljsko društvo izpremenilo pravila toliko, da bi bila društva po deželi nekake podružnice (a la kmetijska družba), se je sklenilo poslati deželnemu učiteljskemu društvu v uvaževanje. Tovariš Vrbič je tudi predlagal, da društvo prispeva za nagrobne spomenike umrlim tovarišem in tovarišicam, ki so bili člani. V potrebi postavi spomenik tudi društvu samo. Predlog je bil sprejet.

Štajersko.

Konjiško učiteljsko društvo zboruje 3. januarja 1907, ob pol 11. uri dopoldne sledečem vzporedju:

1. Zapisnika zadnjih dveh zborovanj in poročilo tajnika, ozir. blagajničarice o delovanju nulem društvenem letu.
2. Dopisi.
3. Društvene in stanovske zadeve.
4. V Savinskih planinah, na Gorenjskem Črtice s potovanja. Podava predsednik.
5. Vprašalna skrinjica.
6. Predlogi in nasveti.

Z ozirom na važnost 3. točke vabi k polnosti Ant. Brumen, t. e.

Književnost in umetnost

Ilustrovani narodni koledar za l. 1907 dr. Ant. Dolar. Leto XVIII. Last, založba tiskarne v Celju. Cena broširanemu izvodu 1 K, 1 K 50 h, po pošti 20 h več. — Po obliki koledar jako lepa knjiga, ki jo vsakomur najtopleje

Lista „Zadruga“, strokovno glasilo „Zad Celju, ki ga bo v bodoče slednja izdajala zope in ki se bo bavila edino le s pospeševanjem narodnega gospodarstva s posebnim ozirom na družništvo, izide prva številka že do Božiča t. l. List bo začasno mesečnik in se bo po potrebi izdajal pozneje bolj pogosto.

Uredništvo je pridobilo odlične zadrugne, kmetijske in gospodarske strokovnjake kot sodelavce, in se bo list izkušal vestno truditi, da delujo v blagor kmetijskega in drugega združništva, ogibajoč se dosledno vsega, kar ne bi bilo v prid in prospeh slednjega.

Zadruga, ki so učlanjene pri „Zadružni Zvezi“ v Celju, bodo dobivale list v par izvodih brezplačno. Zadruga in društva, ki v „Zvezi“ niso učlanjene, kakor tudi kmetijska, bralna, izobraževalna in druga društva, čitalnice in posamezniki i. t. d. pa dobiijo list za ceno treh kron. Udje „Zveznih“ članic pa dobe list za 2 kroni na leto.

Vse zadruga in razna društva, ki žele list naročiti, oz. dobiti na ogled prvo številko, naj izvolijo to naznaniti po dopisnici uredništvu lista „Zadruga“ v Celju, Schillerjeva cesta 3.

Politiški pregled.

* **Novi volilni red** je že zadel ob težkoče. Gosposka zbornica, v kateri sede ljudje, ki ne poznajo teženj in zahtev ljudstva, hoče, kakor je videti, na vsak način strmoglaviti enako volilno pravico. Odsek gosposke zbornice, ki se sede o stvari posvetuje, je s 14 proti 4 glasom sklenil, da se ima uvesti ne enaka, ampak starostna pluralitetna volilna pravica. Po tej bi n. pr. imel volilec od 24. do 35. leta en glas, volilec pa star nad 35. let, 2 glasa. Radovedni smo, ali bo gosposka zbornica pritrčila temu odsekovemu sklepu, in če, ali se bo tudi poslanska zbornica uklonila volji samoljubnih zastopnikov svojih osebnih koristi.